

ETNOHISTORIAS | ETHNOHISTORIES

Metobo Amlen

Mironombo, Cronombo

Ngäbere

AUTOR / AUTHOR:

Roger Séptimo Jiménez – Ingeniero Agrónomo / Agricultural engineer

EDITORA / EDITOR:

Luz Graciela Joly Adames – Antropóloga / Anthropologist, Ph.D.

Ngäbe ne abogo suguia kä nomlen ja gain käre, meden bäri tõi kriigri abogo tõi nomlen nebetre gain abogo bata ja gain suguiare röäre betre érebe kä nomlen kugüe nuenentre Jabata. Ja gaintre metre nguäre ere-nguanen abogo mentde temen kugüe noenentre jabata tõiбити. Suguiare amlen tõi kriigri aicete kä kälimen krägätre krägrä.

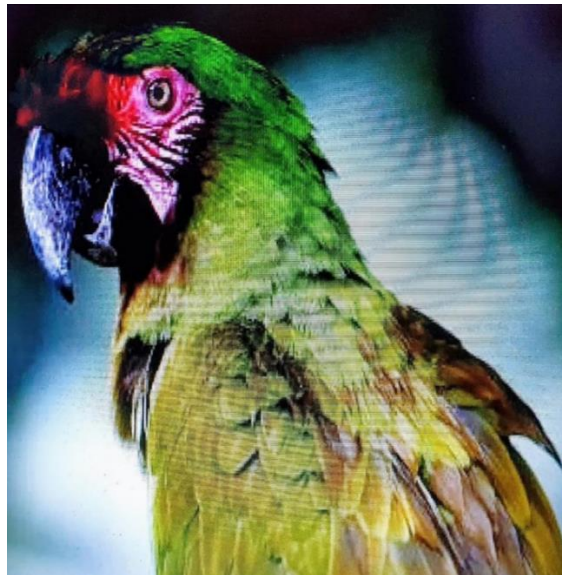
Ne abogo kädri käre, suguiare röärebe nomlentre ja gain abogobata nöbäi ñácara jabata, amlen rüre, ja gaintre käre. Suguia niguen ngäbe götäite temen ne abogo ngäbe nguibiagä, akua nomlen nebetre ja gain nguarabe, ja rüere abogo bata. Ne abogo nomlen migalin ngäbe nguibiagä, tõi diangä, taintegä jabata, mäträgä ngäbe bata niguen temen abogo erere amatibe abogo rüre, ja gain käre niguen temen. Ne abogo kädrie meguera abogo biti kä nügue ne. Ne ñóbata amlen suguiare abogo tõi nomlen nebe jamie kaibe abogo bata nomlentre nebe ja gain. Suguiare röäre ñan tõi nomlen nebe ribanga mada tõi suguiare, tõi kriigri ñara krere abogo bata tõi nomlen nebe gaigä, konti nomlentre nigüitetre jabata. Ngüitetre jabata abogo nomlentre ja gainre ñó erere nomlentre nuenen jabata abogo ribanga gadregä kuetre abogo bata tõi nomlen nebetre, akua ne krere ñan nomlen nebe noembaretre ietre ere-nguanen. Ne krere abogo Metobo kägüe ja galintre Mironombo, Cronombo be tre.

Metobo suguiare Kriigri kädri ne-nguanen abogo Ore Meto, Dego Meto, Rogara Meto...nie, abogo kä nomlen rüetre, ja gaintre Mironombo, Cronombo be. Kugüe ne abogo noenentre kaibe jabata abogo ngäbe nguarabe gaintre, nomlen-ra niguen ta nguanre, meden nomlen mente abogo ga nomlen kuetre. Ne krere abogo Metobo nomlen ja gain Mironombo, Cronombo be konti Metobo nialinte mrä jabata Mironombo, Cronombo bentre. Kuitdalintre järe, ne abogo tä kälimen matare nieta, ne krere abogo kuitdalin iti merirebe, ngöbo ben ngöi Baguebata abogo tä kälimen, ne abogo Ore Meto, nieta.

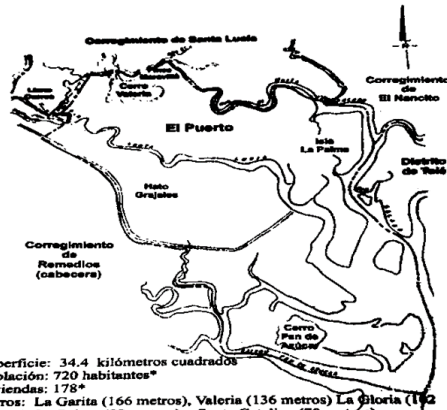
Ne abogo nieta abogo ñara nigalinta jatöguäre griéguäre, ne amlen nomlen basare etebaye mren bata mötda temen, nigalinta jatöguäre, namanlin ja dügue jingrabre merirebe konti nigi ngüitalin järe nieta. Já ne abogo tä kälimen, já Oto krii abogo biti kuin chi kuáti, amlen ken arato abogo bá brai kuáti. Ne nieta abogo Ore Meto ngöbo, abogo nomlen ngüen katara ben namanlin tágälinte temen, ja dügue kontdi nigüitalimen järe abogo kontdi tä kälimen matare. Ne krere nögalingä arato Dego Niron bata, kuitalin järe arato, akua abogo tä ngüitärä segrí nieta. Ne abogo ngäbe nomlen nebe krünbata segrí kä nomlen toen, abogo guebeite gare, já ne abogo tä ñóbata nieta, ji guäräbata Mironte kä ne abogo kä mialin biti. Käi kontdita ngäbe nomlen nainta. Ngäbe nongä krünbata kä nomlen toen, abogo kä nomlen niere. Ne abogo já krii ñö gräbata möta, já abogo inzombiti amlen oguä arato ne kädrie nomlen krörö meguera. Ni gä Ngüite Biä ni krünguitagä. Ni gä Ngüite Biä ni krünguitagä krii nebe kare krünbata segrí kägüe toalin kä nomlen niere. Ne abogo kä nomlen niere arato abogo kä ñüre näire amlen Mörä nomlen nügue toen oguäte abogo toagä kä nomlen niere, ne abogo ñan kugüe nguarabe amlen era nieta ngäbegüe.

Ne amlen já Baguebata abogo oguä, inzom ñagare, abogo já be kömä. Ne abogo kädrie nomlen arato abogo ngäbe nongä krünbata kä nomlen Dego Niron järe migüe käre diguebiti, já migüetre krere nomlen nebetre já migüetre krere nomlen nebetre já oto migüe arato, ne krere käre. Abogo krii diaro te bati ngäbe igalin krünbata namalin kontdi kä nigalin migüe, nomlem migüe jämen batibe kugüe namalingä krii krüguäte, kägüe namalingä krii krüguäte, kägüe migalintre ngonlienen amlen batibe ñan namanlin já oto migjetre diguebiti. Ne abogo ngäbe nongä krünbata, nomlen nebetre segrí ie gate, abogo kä nomlen

kädriere. Matare abogo, mrenbata motda negri ngütio mren grabiti motda juta ngä Migabiti nguareta. Remedios ken suli ata käden Pan de Azúcar suliare abogo kä ngäbere Rogara Meto biti. Ngütio abogo kä dianta ngäbere Rogatü, abogo Rogara nomlen nünen ngütio nebata biti kä mialin ngäbegüe, biti kä dianta matdare.

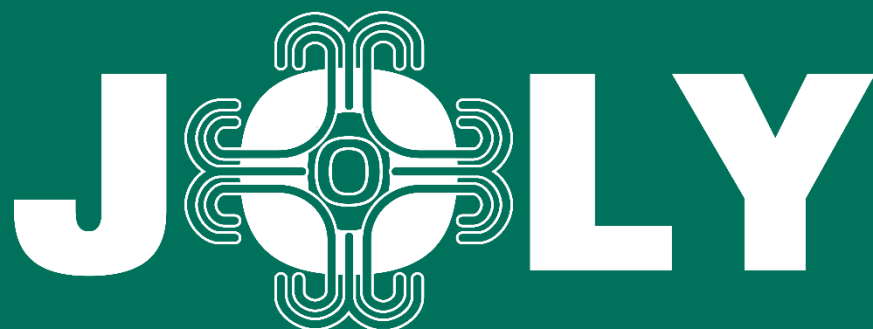

MAPA DEL CORREGIMIENTO DE EL PUERTO

Superficie: 34.4 kilómetros cuadrados
Población: 720 habitantes*
Viviendas: 178*
Cerros: La Garita (166 metros), Valeria (136 metros) La Gloria (142 metros), La Palma (82 metros) y Santa Catalina (70 metros).
Ríos: Santa Lucía, El Salado, Santiago
Quebrada: Maravilla
Altitudes: 0- 166 m.s.n.m.
(*Censo de Población y Vivienda 2010)

Luz Graciela

CONTENIDO DE DOMINIO PUBLICO
PUBLIC DOMAIN CONTENT

